

Rendició de València, el 28 de setembre del 1238, per Jaume I el Conqueridor. El Fur de València, redactat primerament en llatí, fou traduït al català (1261) i constitueix el primer monument jurídic en el nostre idioma.

Onze de Setembre del 1.714

A Barcelona, a la Ronda de Sant Pere, hi havia el Monument a les Víctimes de l'Onze de Setembre.

En temps del dictador Primo de Rivera, es mantingué un clos, per tal que ningú no el contemplés.

Quan Catalunya podia parlar la llengua que Déu ens ha donat, la Nació Catalana, honorava la memòria de Rafael de Casanova i els seus companys, que caigueren, morts o ferits, en aquell indret, defensant la llibertat de Catalunya.

Perduda la llibertat, enderrocat el Monument !! Ja no en resta més que el record i l'esperit que comporta aquest record, l'estat d'ànim propi de qui veu la seva pròpia terra, petjada per les botes de les forces d'ocupació, compartit el fet, desgraciadament, per catalans que no es recorden, ara i encara, de que ho són.

Felip V. i Franco, són del mateix comportament i digueren la mateixa frase: - " Dominado el territorio de Catalunya por las fuerzas a mi mando, toca a mi persona establecer soberanía en él " .

Llegiu ara, si us plau, què en diu la "Història Nacional de Catalunya" de Ferran Soldevila, sobre aquells temps del 1700 i tants i sobre aquells fets, que són tant d'avui :

" Felip V. tot sol, Espanya tota sola, no hauria pogut dominar Catalunya, àdhuc reduïda com era a dues places fortes : Barcelona i Cardona. Els esdeveniments ho demostren : els testimonis en són abundosos. Voltaire, en "Le Siècle de Louis XIV", en recollia encara els ecos, quan referint-se als catalans, escrivia : " -llur tenaç resistència va provar que Felip V. alliberat fins i tot del seu competidor, no podia reduir-los tot sol".

Mentre l'hora de rebre els grans reforços francesos arribava, el Duc de Pòpuli, generalíssim de Felip V. a Catalunya, descapdellava damunt el país una guerra de terror. "Cal fer ús del ferro i del foc, per cauteritzar membres tan danvats" - escrivia aprovant l'incendi i la matança de Sant Quintí de Mediona ; i devastacions, cremes, exterminis, saqueigs, apaordien les poblacions ; soldats i miquelets catalans no rebien quarter i eren penjats sense remissió. Així van caure dignes figures de patriotes, com Bach de Roda i el Pagès de Peracolls, penjats ambdós a Vic, aquell el 2 de novembre del 1713, aquest, malgrat les seves ferides, el 17 ó 18 d'abril del 1714.

Una cançó popular, de les més belles del nostre cançoner, vingué aviat a enaltir el record de Francesc Macià Bach de Roda, al qual són atribuïdes aquelles nobles paraules :

" No em maten per ser traïdor,
ni tanpoc per ser cap lladre,
sinó perquè he volgut dir :
Que visca tota la Pàtria ! " .

I si aquest volia ésser l'epitafi de Bach de Roda, unes paraules del guerriller Amill, en donar compte de la topada on havia caigut presoner Francesc Peracolls de Malla, podrien ésser l'epitafi d'aquest seu ardit companyó : " Acabat en lo patíbul de la forca, per ésser home conegut en defensa de la Pàtria" .

El dia 3 de juny del 1714, el cavaller Carlo Conte Molinar, escrivia des de Gènova als Consellers : " Uneixo la meua a la universal admiració, per l'heroic coratge, incomparable constància i sapirnetíssima conducta, no menys de les vostres Excel.lències que d'aquesta ciutadania. Els segles passats no poden lloar una acció tan gloriosa ni la lloaran els segles venidors" .

Per aquells mateixos dies (16 de juny) Enric Iandgrac de Hesse, des de Francfort, celebrava el " coratge i la resolució heroica d'aquests naturals, enmig de veure's exposats prop de nou mesos al bombardeig i a tots els rigors de la guerra, sols per a la defensa de la justa causa de llur honra i llibertat - la qual cosa fa l'admiració de tot Europa. " .

Folar, un escriptor militar coetani, anomenat el Vegeci francès pels seus escrits sobre tàctica, va escriure : " Barcelona avantatjà les ciutats que s'han fet cèlebres pels setges que ha sostingut el darrer setge d'aquesta plaça és quelcom tan gran i gloriós, que hom pot comparar sense hipèrbole els seus habitants als més famosos de l'antigor... " .

El General de Quincv, en la seva "Història Militar del Regnat de Lluís XIV" declara : " Es pot dir dels barcelonins que no hi ha exemple d'una defensa tan obstinada, que si tropes regulars n'haguessin feta una de semblant haurien conquerit una glòria immortal " . I Tricaud de Belmont, en la seva " Histoire de la dernière revolte des Catalans", comenta : " Un setge tan extraordinari, sostingut per simples burgesos i paisans, sense el suport de cap potència i sense esperança del més petit auxili, sorprendrà un jorn la posteritat, recordant-li els de Numància i Sagunt... es fa difícil de comprendre com burgesos, estudiants i paisans pogueren mostrar tan de coratge, batre's amb tant de valor, durant un temps tan llarg ..." .

L'assalt de Barcelona fou el digne coronament d'aquell setge, de tota la lluita contra Felip V, de tota la lluita, secular, contra l'uniformisme absolutista. Des de les onze de la nit (10 de setembre) cautelosament, anaren preparant-se les columnes d'assalt. Vint mil homes les formaven; i a dos quarts de cinc de la matinada, en llustrejar les primeres clarors d'aquell 11 de setembre qua havia de restar com una de les dates culminants i atziagues de la nostra història, va llençar-se a l'atac per les set bretxes obertes. Arreu fou rebutjada llur formidable escomesa i Berwick hagué de fer entrar en combat les reserves. Sota la pressió enorme i constant, foren cedides les bretxes ; però la resistència no va pas minvar. Es combatia als terraplens de les muralles, als portals de la ciutat, als baluards i als carrers. En una sola fase de la lluita, el convent de Sant Pere fou perdut i reprès onze vegades. Per indicació del General Villarroel, cap allà a les set del matí, després de més de dues hores de combat, havia estat tret la Pandera de Santa Eulàlia. La duia el Conseller en Cap, Rafael Casanova i era voltada de la noblesa i seguida de companys de la Coronela - fadrins sastres i taverners - que

es batien des de punta d'alba, terrissers i venedors de teles. Al pas de la bandera - escriu un testimoni ocular - " s'aplegaven les gents per acompanyar-la, perquè era molta la devoció i confiança que, de temps molt antics, tenien els catalans en aquest penó, i amb més de fervor els barcelonins " . La seva arribada a la muralla de Jonqueres, el moment en què la lluita feréstega era un flux i reflux de combatents damunt del terraplé, va determinar un tal enardiment dels assetjats, que van recuperar a la baioneta - per quarta vegada - el baluard de Sant Pere i van fer retrocedir els enemics fins al Portal Nou. Damunt del terraplé de la muralla fou ferit Casanova i calgué retirar-lo. La bandera va passar a mans del vell Lanuça, comte de Plasència. " Si la vostra Excel.lència em permet - li digué el noble En Jacint Oliver, que l'havia recollida de mans del Conseller en Cap - jo us descansaré tenint la bandera " . " Jo sóc l'Alfereç Major a qui la ciutat l'ha confiada després del Conseller, - respongué el comte. - " Ni els meus anys ni la meua fatiga no em són impediment per a dur-la i mantenir-la fins a morir " .

Malgrats els esforços dels assetjats, francesos i espanyols havia estat continguts arreu. Prop de sis mil baixes els havia costat la conquesta de la primera línia de defenses. La fatiga els aclaparava, a ambdós contendents, - set hores va durar el furor de la lluita - el foc minvava de mica en mica. Els uns i els altres es fortificaven en llurs posicions. Els assetjats - homes, dones, infants - s'apressaven a alçar barricades a l'entrada dels carrers, des del Portal de Mar fins a Sant Agustí. Ningú, ni l'home més míser ni la doneta més feble, no havia ni murmurat la paraula capitació.

I tanmateix què calia fer ara ? Al cap de poques hores la fosca envairia la ciutat i facilitaria l'obra del saqueig i extermini. Deliberaven els prohoms del govern, presidits per Feliu de la Penya. A les dues de la tarda, Villarroel, que malgrat la seva ferida, havia seguit en el comandament, assabentat sens dubte de tantes dilacions, prenent damunt d'ell tota la responsabilitat, va enviar al Coronel Ferrer amb ordre que toquessin a capitulació.

Després de reunions i negociacions que es van prolongar fins ben entrat el dia 12, els termes de la capitulació restaren establerts. Berwick, naturalment, no havia volgut dialogar respecte a privilegis i llibertats de Catalunya. Va consentir, però, a esborrar els mots a discreció de les clàusules de rendició (els comissionats tenien ordre de retirar-se si el mariscal es mostrava irreductible en aquest punt) Berwick, però, no va voler signar la capitulació, sinó simplement atorgar-la sota la seva paraula d'honor. El mateix dia, entraven les tropes franceses a Barcelona.

El dia 16, el castellà José Patiño, llegia al Palau de la Diputació, al President i els oïdors eclesiàstic i reial, el decret de dissolució :

" Habiendo cesado por la entrada de las armas del Rey N.S. (O.D.G.) en esta ciudad y plaza, la representación de la Diputación y Generalidad de Cataluña, el Excmo. Sr. Mariscal Duque de Berwick y Liria, me ha encargado que ordene y mande a los diputados y oidores de cuentas del General de Cataluña, que arrimen todas las insignias, cesen totalmente, así ellos como sus subalternos, en el ejercicio de sus cargos, empleos y oficios y entreguen las llaves, libros y todo lo demás concerniente a dicha casa de la Diputación y sus dependencias..!"

I l'ordre fou acomplert tot d'una. I l'Estat Català autònom, havia deixat d'existir !

LES TOMBES FLAMEJANTS

Fou una Patria. Va morir tan bella,
que mai ningú no la gosà enterrar :
damunt de cada tomba un raig d'estrella
sota de cada estrella, un català.

Tan a la vora de la mar dormia
aquella son tan dolça de la mort,
que les sirenes dia i nit oia
com li anaven desvetllant el cor.

Un dia es féu una claror d'albada
i del fons de la tomba més glaçada
fremí una veu novella el cant dels cants :

Foc nou, baixa del cel i torna a prendre.
Ja ha sonat l'hora d'esventar la cendra,
o Patria de les tombes flamejants !

Ventura Gassol.

Petita història dels Jocs Florals de la Llengua Catalana

Aquest aconteixement que tanta influència ha tingut en la història de la nostra literatura, mereix ésser recordat com homenatge a tots aquells compatriotes que, animats pel més gran amor a la seva llengua, fomentaren amb entusiasme el conreu de les lletres catalanes.

A l'Edat Mitjana, Provença, la terra dels trovadors, va aconseguir reunir-ne un gran estol que conreava amb entusiasme la poesia lírica. Set d'aquests trovadors, es reuniren l'any 1323, per fundar "La Sobregaia Companyia del Set Trovadors de Tolosa", que tenien la missió de posar remei a la decadència que aleshores experimentava la poesia provençal.

Publicaren una convocatòria adreçada a tots els poetes meridionals perquè el dia 1er. de maig següent es presentessin a Tolosa, per llegir les seves obres, oferint com a premi una Viola d'Or, a la millor poesia presentada. I així fou, el dia 1er. de maig de l'any següent, va tenir lloc la Festa. L'èxit obtingut va donar ocasió a una gran afluència de forasters i per aital motiu, el Capítol Municipal va acordar pagar la joia dedicada com a premi ; també degut a aquest èxit, els Set Trovadors Tolosens, decidiren de continuar celebrant anualment aquests " Jocs ", als que va donar-se el nom de "Florals" per constituir una Flor, el seu principal premi.

Més tard, aquesta Festa va caure en decadència i el 1490, la noble dama, Clemència Isaura, va assegurar el sosteniment d'aquesta Festa de Poesia, amb un quantió llegat, en memòria del seu marit mort a la guerra.

El Rei Joan I, El Caçador, Comte de Barcelona, vist l'èxit aconseguit pels Jocs Florals de Tolosa, el 1393, resol instaurar-los també a Barcelona i a l'efecte, va nomenar els honorables cavallers, Jaume Marc i Lluís d'Aversó, " mestres defensors de la gaia ciència " a l'objecte de què cada any i dins del mes de maig, dirigissin els Jocs

Florals de Barcelona, la primera festa dels quals, va tenir lloc el 1er. diumenge de maig del 1394. Ja ben entrat el Segle XVI, degut a que la Cort residia fora de Catalunya, va anar decaient la Festa, fins a desaparèixer aquella institució provençal instal·lada tan feliçment.

Víctor Balaguer la va fer revivre fins que l'any 1858, el grup de literats catalans format per Manuel Milà i Fontanals, Víctor Balaguer, Joaquim Rubió i Ors, Joan Cortada, Miquel Victorià Amer, Josep Lluís Pons i Gallarza i Antoni de Bofarull, acordaren restaurar la històrica institució poètica. Els Set Mantenedors publicaren el Cartell, convocant els poetes de Catalunya, baix el lema de "Pàtria, Fe i Amor". I el 1er. de maig del 1859, novament tenia lloc la primera festa dels Jocs Florals, restaurats. I des d'aquesta memorable data, es varen anar celebrant, sense interrupció, durant setanta-vuit anys seguits.... fins que Catalunya ja no va poder per la guerra i més tard, per l'ocupació.

Els Premis Ordinaris de la Festa, són : " Englantina d'Or " per la millor poesia patriòtica ; "Viola d'Or" a la millor de tema religiós i la "Flor Natural" per la més inspirada composició poètica, de tema lliure. A més, n'hi ha d'altres, extraordinaris, oferts per entitats diverses. El títol de " Mestre en Gai Saber " és adjudicat als poetes que obtenen els tres premis ordinaris, en un o diferents anys, títol que aconseguiren quaranta tres escriptors, essent el primer En Víctor Balaguer.

El 1877, fou premiat el poema "l'Atlàntida" de Mn. Jacint Verdaguer. El gran Àngel Guimerà, va obtenir els tres premis, d'un sol cop, aquell mateix any.

El poeta llorejat amb la Flor Natural, ofereix el Premi a la dama de la seva elecció, que és nomenada Reina de la Festa i té la missió de repartir els premis als altres poetes guanyadors.

Catalunya, actualment, sense poder-se expressar lliurement, va acordar seguir amb aquesta noble tradició "Pàtria, Fe i Amor" i els Jocs Florals s'han celebrat a París, Montevideu, Bogotà, Mèxic, Londres, Buenos Aires i Mendoza, Perpinyà, etc.,

Això sembla que els cou als botiflers d'ara i s'empesquen unes ridiculitzacions patrocinades pel " movimiento de educación y descanso " i inventen els "seus" Jocs Florals del carrer del Pes de la Palla, o de la plaça de la Llana o del "Sargento Regúlez" com fan ara; amb tota la mala fe que els caracteritza han intentat fer baixar el nivell de la gaia festa, aspirant a veure-la convertida, solament, en un esplai de barriada, de cosa de carrer, com una sortija més, com si fos allò de trencar l'olla..... "ells", són així i no pas d'ara solament. De sempre !!

- - - - -

Històric. " l'any de l'Exposició", que se'n deia aleshores, el 1888, va tenir lloc a Barcelona una sessió molt discutida, entre els socis de l'Orfeó Català i quan En Lluís Millet, clamava dient : " - Sembla que aquí ens hagi entrar alguna bruija!"..... s'aixecà en Francesc Mateu, retreient : - Vós la vareu entrar del braç " Es tractava de Maria Cristina d'Habsburg Lorena, reina d'Espanya. -

JOCOS FLORALS DE LA LLINGUA CATALANA

Anv CII de la seva Restauració

Centenari del naixement de Joan Maragall

Buenos Aires, 1960.

Als poetes i prosadors de Catalunya i de tots els territoris on la nostra llengua és parlada o coneguda, el VII Mantenedors dels Jocs Florals, Salut !

Mentre la Pàtria espera encara la lliberació i a fi d'acomplir, una altra vegada, l'honrosa comanda que ens ha fet el Consell de la Col·lectivitat Catalana de la República Argentina, us convidem a prendre part als JOCOS FLORALS DE LA LLINGUA CATALANA de 1960, els qual tindran lloc en aquesta ciutat de Buenos Aires, en l'any del 150è. Anoversari de la Revolució de Maig i quem segons els Estatuts i els bons costums establerts es regiran pel següent

C A R T E L L

El dia ONZE DE SETEMBRE de l'any 1960, es celebrarà la Gaia Festa, en la qual seran adjudicats a les millors poesies que hi siguin presentades, els tres

Premis Ordinaris

- Flor Natural. - Premi d'honor i cortesia, dotat amb quinze mil pesos, moneda argentina ; s'adjudicarà a la millor poesia de tema lliure.
- Englantina d'Or.- Premi dotat amb cent dòlars, pel Centre Català de Santiago de Xile, a la millor poesia d'esperit patriòtic o sobre fets històrics tradicionals, usatges o costums de la nostra Pàtria.
- Viola d'Or i Argent.- Premi dotat amb deu mil pesos, moneda argentina, per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat de Buenos Aires, a la millor poesia religiosa o de tema moral.

El qui obtindrà el premi de la Flor Natural, haurà de fer-ne ofrena a la dama de la seva elecció, la qual, proclamada Reina de la Festa, lliurarà els altres premis als qui en seran guanyadors.

Premis Extraordinaris

- COPA ARTISTICA. - Premi dotat amb cinquanta dòlars, per la COMUNITAT CATALANA DE COLOMBIA, a la millor composició en prosa, de caràcter literari.

Premi Fastenrath. Premi Concepció Rabell. Premi President de la Generalitat (estudi sobre l'actual situació econòmica i social de Catalunya) Premi Prat de la Riba (treball sobre la vida econòmica o jurídica de Catalunya) Premi Igasi Iglésies. Premi Joan Maragall. Premi Abat de Montserrat. Premi Manuel Rocamora i Ribera (al millor conte o recull de contes per a infants que exalti el sentit de llibertat del nostre poble). Premi Parlament de Catalunya. Premi Francesc Macià (a la millor poesia inspirada en l'exaltació a la Patria). Premi Ramon Llull. (treball sobre unitat històrica dels països de llengua catalana). Premi de l'Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya. Premi Marian Pineda i Tarrés (treball en prosa o en vers, a favor de la independència de Catalunya). Premi President Companys, (sobre un tema històric que enalteixi l'esperit liberal i democràtic del poble català). Premi Pompeu Fabra. Premi Antoni Rovira i Virgili, (al millor treball sobre història del catalanisme). Premi Joan Serra Hunter (sobre història de la cultura catalana). Premi Andreu Xandri. Premi Joaquim Muntanà i Gramunt. Premi Pau Casals. Premi Nicolau. Premi Doctor Trueta. Premi Anglo Catalan Society. Premi Fidelitat Algueressa. Premi Carme Doré.

Premis Americans

Premi Joan Merli (sobre l'aportació dels catalans i descendents de catalans a l'Argentina, abans i després de l'emancipació, fins als nostres dies). Premi Francesc Grimau (estudi sobre l'actuació dels catalans a l'obra de l'emancipació americana). Premi Ricard Monner Sans. Premi Enric Martí i Muntaner (a la glosa de la participació argentina dels catalans en la gesta de la independència argentina).

Premis Comarcals

Premi Pere Maspons i Camarasa. Premi Victor Balaguer. I dotze premis més, patrocinats per la Institució de Cultura Catalana, de Mèxic.

" Que els poetes rebin inspiració per a cantar l'Amor, la Pàtria i la Fe, i nosaltres encert a judicar i a premiar".

Fou dictat el present CARTELL, a la ciutat de Buenos Aires, el dia 19 de març del 1960, pels VII Mantenedors :

Jaume Pahissa, President
Josep Ma. Monner Sans
Andreu Dameson
Pere Mas i Perera
Joan Merli
Hipòlit Nadal i Mallol
Joan Rocamora, Secretari.

- - - - -

Regla 3 - Ortografia de la D i la T finals

Els mots que tenen el so final de t s'escriuen, generalment, amb t.

Però s'escriuen amb d final:

a) Darrera consonant, els mots que tenen els femenins i derivats en d.
Exemples: bastrad (bastarda); esguard (esguarda); tard (tardar); verd (verda); bord (borda); sord (sorda); record (recordar); acord (acordar); nord (nordejar); etc.

b) Darrera vocal, els mots plans que tenen els femenins i derivats en d.
Exemples: àcid (àcida); càndid (càndida); òxid (oxidar); càlid (càlida); etc.

c) Els mots femenins en etud, itud.
Exemples: quietud, multitud, sol·licitud, acritud, consuetud, inquietud, actitud, etc.

d) Alguns altres noms, com: alcaid, aldehid, àspid, bòlid, frad, sud, etc.

Regla 4 - Ortografia de la L doble (L.L)

La L doble és usada quan de dues síl·labes consecutives la primera acaba en L i la següent comença també amb L. Intercalant un punt volat entre les dues L es distingeix la L doble de la LL.

La millor regla per a saber quan s'ha d'escriure la L doble seria la pronunciació, que es conserva diferenciant ben bé les dues síl·labes en mots com carretel·la, til·la, futil·la, etc. Però havent-se viciat la pronunciació de manera que no ens pot donar una guia ortogràfica precisa, cal fer la llista dels mots que en català s'escriuen amb L doble. Son els següents i els seus derivats:

al·legar; al·legoria; al·leluia; al·liaci; al·licient; al·ligació; al·locució; al·loidal; al·lòpata; al·lotropia; al·lucinar; al·ludir; al·luvial; amaril·lis; ampul·lós; anguil·liforme; apel·lar; apol·limi; aquarel·la; aqíl·lea; axil·la.

bacil·lar; bagatel·la; bèl·lic; beril·le.

cal·lígraf; cancel·lar; capil·lar; caravel·la; carretel·la; cavi·lar; cel·la; cerebel·lós; circumval·lar; ciríl·lic; coccinel·la; codicil·lar; col·laborar; col·lació; col·lapse; col·lateral; col·lecció; col·lega; col·legi; col·legir; col·ligar; col·limador; col·liri; col·lisió; col·litigant; col·locar; col·locutor; col·lodió; col·loide; col·lusió; compel·lir; constel·lar; copel·la; coral·lí; corol·la; corol·lari; crisocol·la; cristal·lí.

damisel·la; decol·lació; destil·lar.

el·lèbor; el·lipse; emolient; enal·lage; equipol·lent; escarapel·la; escil·la; espinel·la; estel·lar; estel·lionat; estil·lació; excel·lent; expel·lir.

fal·laç; fal·lera; fel·lible; fàl·lic; fibril·lar; ficel·la; filòxera; flabel·lació; flagel·lar; fob·licle; franel·la; fregatel·la; fumarel·la; futil·la.

gal·lic; gal·licisme; gal·linaci; goril·la.

hel·lènic; hipà·lage.

idil·li; il·lació; il·legal; il·legítim; il·lès; il·liberal; il·lícit; il·limitat; il·literari; il·lògic; il·luminar; il·lús; il·lustrar; imbecil·litat; impel·lir; impol·lut; instal·lar; instil·lar; intel·lecte; intel·ligent; interpel·lar.

lamel·lat; libel·lista; libèl·lula.

mal·lèol; mamil·lar; maxil·lar; mèdul·la; mel·lífer; metàl·lic; mil·lenari; miscel·lània; mol·lície; monocarpel·lar; mortadel·la.

novel·la; nul·la.

ombrel·la; oscil·lar.

pal·ladí; pal·li; pal·liar; pàl·lid; papil·la; paral·laxi; paral·lel; parcel·la; partitel·la; pastorel·la; pel·lagra; pel·lícula; pol·len; pol·licitació; pol·luir; postil·la; procel·lós; propel·lir; puel·la; pul·lular; pulsatil·la; pupil·la; pusil·làmine; putxinel·li.

(seguirà)